

1

1972

SPRAVODAJ

SLOVENSKEJ SPELEOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI

SPRAVODAJ
Slovenskej speleologickej spoločnosti
Liptovský Mikuláš

číslo 1
1972

Vydalo Múzeum slovenského krasu
Liptovský Mikuláš

Redakčná rada: Dr. Juraj Bárta CSc
RNDr. Dušan Kubíny
PHMr. Štefan Róda

Výkonný redaktor: Ing. Mikuláš Erdős

Grafická úprava: Ján Močiliak

O formách práce odborných ručiteľov v SSS

Výskum a prieskum krasových javov dostáva u nás v posledných rokoch kvalitatívne odlišnú úroveň. Používanie moderných metód má prudko rastúcu krivku u nás, ako aj v celosvetovom meradle vo vyspelých krajinách s krasovým fenoménom. Tento trend vývoja zaväzuje aj u nás ku zvyšovaniu odbornej úrovne širokej členskej základne našej Spoločnosti. Dobré podmienky pre takúto prácu poskytuje naša socialistická spoločnosť, ktorej záleží na vývoji a pokroku aj na tomto úseku pozitívnej ľudskej činnosti.

Terajšia organizačná štruktúra jaskyniarstva pri ministerstve kultúra SSR je základom úspešnej práce slovenského jaskyniarstva. Sľubne sa rozvíja činnosť a účinnosť Správy slovenských jaskýň a Múzea slovenského krasu v Liptovskom Mikuláši. Postupne sa doplňuje káder odborných pracovníkov Správy a Múzea. Súbežne s nimi rozvíja svoju činnosť aj Slovenská speleologická spoločnosť, ktorá má v súčasnej dobe 24 oblastných skupín dobrovoľných jaskyniarov. Ich činnosť usmerňuje a riadi 13-členné predsedníctvo.

Ako nový prvok v kvalitatívnom raste členskej základne bolo ustanovenie odborných ručiteľov pre každú oblastnú skupinu speleológov. Možnosti pôsobenia týchto skúsených odborníkov sú veľké, preto ich činnosť musí byť veľmi zodpovedná. Aj keď táto forma spolupráce je relatívne nová a nie je všeobecne známa, plní už svoju funkciu.

Viacerí odborní poradcovia aktívne spolupracujú so skupinami, nad ktorými majú patronát a v podmienkach amatérskej činnosti zaznamenávajú takmer profesionálnu úroveň práce.

K základným povinnostiam odborných ručiteľov patria tieto formy spolupráce:

- znalosť speleologických problémov zverejnenej skupiny, resp. skupín;
- znalosť krasového terénu, ktorý je záujmovou oblasťou príslušnej skupiny;
- znalosť pracovísk skupiny;

Na základe udelených predpokladov odborní ručiteľia sú povinný:

- preštudovať príslušnú literatúru, ktorá pojednáva o krasovej problematike záujmového územia príslušnej skupiny;
- navštíviť minimálne dvakrát ročne zverenú skupinu;
- na základe odborných poznatkov doporučiť metodický postup práce v jednotlivých akciách skupiny;
- zabezpečiť v prípade potreby ďalších špecialistov a špeciálne práce na riešenie pracovných problémov (posúdenie nutnosti strelmajstrovských prác, spolupráca s potápačmi, horolezcami či inými špecializovanými skupinami);
- sprostredkovanie informácii o činnosti medzi zverenou skupinou a prostredníctvom spoločnosti;
- spolu s vedúcim skupiny (vo väčších skupinách s výborom skupiny) prejednať správy o činnosti, plány a iné dokumentačné materiály pred odoslaním do Múzea slovenského krasu, ako centrálného dokumentačného a archívneho strediska v celoslovenskom meradle. Najlepšie

materiály z činnosti skupiny doporučiť k publikovaniu alebo spoluautorsky publikovať v Spravodaji SSS, v zborníku Slovenský kras či v iných odborných alebo populárnych časopisoch;

Ako vidno, práca odborných ručiteľov môže byť veľmi efektívna a pozitívna v rámci činnosti SSS. Ide len o to, aby všetci odborní ručitelia vykonávali túto dobrovoľnú činnosť so záujmom a zodpovednosťou. Dobré výsledky ich práce budú iste najlepšou odmenou a uspokojením.

RNDr. Dušan Kubíny

Hodnotenie činnosti Slovenskej
speleologickej spoločnosti za rok 1971

Predkladáme správu o úspešnej činnosti našej Spoločnosti za uplynulý rok. Plán práce bol zosúladený s plánom hlavných úloh Múzea slovenského krasu v úzkej spolupráci s profesionálnymi pracovníkmi v SSSJ a MSK.

V rámci teoretickej prípravy a praktického výcviku jaskyniarov sme usporiadali jaskyniarsky týždeň v Belanských Tatrách, ktorý sa niesol v znamení 50. výročia založenia KSČ, 90. výročia objavenia Belanskej jaskyne a 700. výročia udelenia mestských práv Spišskej Belej. Na JT sa zúčastnil rekordný počet 126 účastníkov z 19-tich oblastných skupín SSS. Podrobné vyhodnotenie JT bolo uverejnené v 3. č. Spravodaja.

V marci bol usporiadaný v Brezne „Jaskyniarsky večer“, ktorého sa zúčastnilo rozšírené predsedníctvo SSS, ako aj záujemci z Brezna a okolia. Kultúrne - spoločenský program bol obohatený prednáškami.

Spoločnosť vyšla s iniciatívou priviesť oslavám 50. výročia založenia KSČ aj zbieraním dokumentačného materiálu z jaskýň, ktoré zohrali dôležitú úlohu v protifašistickom odboji.. Na tejto úlohe sa aktívne podieľalo 8 oblastných skupín, ktoré zozbierali a odovzdali do dokumentačného archívu MSK písomný a fotografický materiál. Tieto materiály budú po spracovaní vystavené v expozícii MSK.

V rámci osláv 50. výročia objavenia Demänovskej jaskyne Slobody usporiadala

Spoločnosť dňa 5. 8. 71 v Liptovskom Mikuláši prednáškový večer, spojený s premietaním filmov a s kultúrnou vložkou. Odznali aj odborné prednášky.

Spoločnosť vyvíjala činnosť aj na úseku spolupráce so zahraničnými speleologickými skupinami a inštitúciami zo socialistických štátov. Okrem návštevy z PDR na JT privítali sme aj 14 speleológov z NDR. Jaskyniarom z Lipska sme zabezpečili sprievod a odborný výklad v krasovom území severnej strany Nízkyh Tatier a v Slovenskom krase.

V rámci vnútroústavných informácii MSK zabezpečovala SSS pre svojich členov vydávanie neperiodického jaskyniarskeho Spravodaja. V roku 1971 boli vydané 4 čísla. Predsedníctvo pracovalo sústavne a systematicky počas celého roka.

V uplynulom roku bolo celkom 5 oficiálnych zasadnutí a pružne sa riešili všetky aktuálne problémy aj počas JT v Belanských Tatrách. Jednotlivé akcie zabezpečovalo, usmerňovalo a kontrolovalo aj prostredníctvom Organizačného výboru JT, Redakčnej rady Spravodaja a odborných poradcov oblastných skupín.

Jednotlivé oblastné skupiny plnili úlohy v zmysle plánov práce a dosiahli tieto výsledky:

Oblastná skupina č.1 - Košice - Jasov

Skupina vykonala prieskumnú činnosť na 2 stabilných lokalitách. Na pracovisku Teplica 2 pokračovali v prieskume pukliny, ktorá sa nachádza vo svahu Jasovskej planiny, západne od krasovej vyvieracky Teplica 1. V letných mesiacoch usporiadali týždenné sústredenie

členov, počas ktorého opravili poškodenú výdrevu vo vstupnej časti pukliny. Ručným sekaním a vrútaním puklinu rozšírili a postúpili v nej o 5 m hlbšie, čím dosiahli celkovú hĺbku - 18,4 m. V pukline je bohatá a svieža sintrová výzdoba žltohnedej farby. Na pracovisku Kamenná pivnica v Jasove taktiež pokračovali na prieskumných prácach za účelom dosiahnutia predpokladaného spojenia s Jasovskou jaskyňou. V silne zablatenej chodbe postúpili o 7,5 m a podľa predbežného zamerania je potrebné ešte prekonať úsek dlhý 14,5 m. V skupine v súčasnej dobe prebiehajú organizačné zmeny vzhľadom k veľkému počtu jaskyniarov a potápačov z Košíc a Jasova.

Oblastná skupina č.2 - Spišská Nová Ves

Skupina zistila s použitím aromatickej signalizácie merkaptan miesto druhého vyústenia z Medvedej jaskyne. V samotnej jaskyni zdokumentovali chodbu, objavenú počas JT 1970 a počas týždenného sústredenia vykonávali tu aj klimatické merania. Starý nedokonalý uzatvárací systém do jaskyne dokonalejším. Vypracovali aj správu o použití geofyzikálnych metód pri prieskume jaskyniarskych priestorov. Skupina preskúmala a zdokumentovala jaskyňu pod Zelenou Horou, ďalej Tomášovskú jaskyňu. Odobrali 5 vzoriek hornín na petrografický rozbor. Urobili taktiež meranie puklín a vrstevnatosti. Počas týždenného sústredenia urobili výstuž v závrtoch 1 a 2 na planine Glac. V závrte 2 vyhlúbili sondu do hĺbky 5 m. V jesenných mesiacoch započali s prieskumom priepasti Dubnica, v ktorej do konca roku preskúmali a zdokumentovali 51 m

chodieb s výškovým rozdielom 37 m. Rozsahom a kvalitou vykonaných prác zaraďuje sa táto skupina medzi najlepšie.

Oblasťná skupina č.3 - Rožňava

Skupina vykonávala svoju činnosť v troch sekciách. Členovia sekcie A pokračovali v prieskumných prácach na vyvieracke Zúgó u obce Kunová Teplica. S použitím strelnajstrovských prác v pukline, ktorá sleduje riečisko, postúpili o ďalších 70 m. Doteraz rozšírili puklinu v dĺžke 140 m a predpokladajú, že v dohľadnom čase objavia voľné jaskynné priestory. V jarnom období pozorovali aj funkciu niektorých závrtovej a zaregistrovali krasové javy na Plešiveckej planine. Na uvedených prácach odpracovali členovia sekcie 1422 pracovných hodín. Členovia sekcie B vykonali dokumentačné a prieskumné práce v Krásnohorskej jaskyni, Diviačej priepasti, priepasti Ponor, Novej priepasti a v Bačovej priepasti. Správy z týchto akcií boli odovzdané dokumentačnému archívu MSK. Na základe pozvania maďarských speleológov sa zúčastnili spoločného prieskumu priepasti Vecsembükk na Donom Vrchu v MLR. Činnosť sekcie C bola zameraná na dokumentáciu Krásnohorskej jaskyne a jej okolia, kde robili výškové profilovanie priestorov, geologicko - tektonické mapovanie, vzorkovanie nánosov a stien. Na povrchu robili geologické mapovanie do topografického podkladu v oblasti severného svahu Silickej planiny, južne od obce Krásnohorská Dlhá Lúka. Zmapovali tak územie o rozlohe 10 km². Na lokalite Zádiel sa zúčastnili pri obnove odkryvných prác, ktoré boli zaistené za pomoci Banického múzea v Rožňave.

Oblasťná skupina č.4 - Spišská Belá

Skupina sa významnou mierou podieľala na organizačných prípravách ako aj na samotnej realizácii JT v Belanských Tatrách. Napriek tomu, že počas tejto akcie vynaložili veľa pracovného úsilia, nezanedbali ani praktický speleologický prieskum. Pokračovali na lokalite Hliny, v ponoroch I. a II. v masíve Pálenice, v Kotlinskom kameňolome a v oblasti Jarabinej. Na prieskumných prácach odpracovali 1190 hodín. Ďalších 396 hodín odpracovali pri úprave a budovaní jaskyniarskej klubovne v Spišskej Belej. Skupina vyvíjala aj rozsiahlu osvetovú činnosť, ktorá bola súčasťou celomestského kultúrno - politického plánu osláv mesta. Usporiadali 3 populárne a jednu odbornú prednášku s jaskyniarskou tematikou. Rozsahom vykonaných prác sa zaradila táto skupina v uplynulom roku medzi najaktívnejšie.

Oblasťná skupina č.5 - Gemer - Licince

Skupina, ktorá síce vyvíjala prieskumnú činnosť, neposlala hlásenie za minulý rok, podobne ako aj v predošlom roku. Preto výsledky ich práce nemôžeme uverejniť.

Oblasťná skupina č.6 - Tisovec

Skupina vykonala v uplynulom roku 36 akcií, na ktorých odpracovali 960,5 hodín. Do jaskyne Michnová uskutočnili 15 výprav. V Muránskom krase počas 21 výprav robili povrchový prieskum, kontrolu krasovej oblasti, vyhotovili fotografickú a niektoré jaskyne zamerali. Pre dokumentačne stredisko

MSK vyhotovili evidenčné listy Závrtového poľa Brnovo, jaskyne Pod Pavelkovým, Pytliackej jaskyne, Župkovej jaskyne, jaskyne Lopušné, jelenej jaskyne, priepasti č.14 Borišové včely a závrtového poľa Veľká lúka.

Rozsiahla bola aj publikačná činnosť vedúceho skupiny, ktorý v uplynulom roku napísal 24 článkov s jaskyniarskou tematikou.

Oblasťná skupina č.7 - Brezno

V letných mesiacoch niektorý členovia skupiny výdatne pomáhali pri úprave priestorov za účelom liečenia v Bystrianskej jaskyni. V Bystriansko - valaštianskom jaskynnóm systéme zaistili bezpečný vstup do sondy v Udierach. Priamo nad sondou pomáhali budovať chatku, ktorá bude slúžiť jaskyniarom ako útulňa počas ďalších prieskumných prác na tejto lokalite. Skupina pripravila pri príležitosti rozšíreného zasadnutia predsedníctva SSS dňa 6.3.71 v Brezne jaskyniarsky večer, ktorý sa niesol v znamení osláv 50. výročia založenia KSČ.

Oblasťná skupina č.8 - Východná

Skupina sústredila pozornosť na staré pracoviská v hornej časti povodia Belanského potoka a Hybice. Vo Vysutej jaskyni pokračovali v odstraňovaní nánosov. Po odstránení asi 30 m³ piesčitej zeminy postúpili v sifonovite upchatej časti chodby. V práci sa bude pokračovať. V ponore vo Vyšnom Belanskom vykonali opakované farbiace pokusy manganistanom draselným, ktoré však skončili negatívnym výsledkom. Pokračovali taktiež v systematickom

hydrogeologickom pozorovaní krasových vyvieračiek pod Hrubým grúňom. S použitím ručného náradia sa snažili preniknúť smerom proti aktívnemu toku vyvieračiek. Doterajšie skúsenosti ukázali, že pri týchto prácach bude potrebné používať aj mechanizmy - autobager.

Oblasťná skupina č.9 - Liptovský Mikuláš

Skupina vytvorila z početnej členskej základne 2 stabilné pracovne kolektívy. Jeden kolektív pokračoval v prieskumných prácach v Demänovskej doline a druhý v Jánskej doline v Nízkyh Tatrách. Systematickejšie pracoval kolektív v Jánskej doline, kde hĺbil prieskumnú sondu v protiľahlom svahu Stanišovskej jaskyne. Po 24 odpracovaných dňoch podarilo sa mu preniknúť do jaskynného systému., nateraz dlhého 80 m. Novoobjavená jaskynná chodba je v priemere 7 m široká a 6 m vysoká. Zatiaľ končí sifonovitou chodbou, ktorú budú prekopávať počas roka 1972. pracovný kolektív v Demänovskej doline pokračoval v hĺbení prieskumnej sondy v Lehotskej Kamenici a sondovacie práce robil aj v jaskyni Psie diery. Taktiež spolupracoval s ružomerskou skupinou pri prieskume a zameriavaní priepasti na Kosienkách pod Krakovou hoľou.

Oblasťná skupina č.10 - Liptovský Trnovec

V uplynulom roku patrila medzi skupiny s nižšou pracovnou aktivitou. Tento stav bol v značnej miere ovplyvnený presťahovaním vedúceho skupiny do Liptovského Hrádku. Členovia skupiny vykonali len 3 prieskumné akcie počas ktorého sa im podarilo preniknúť

spojovacou chodbou z Partizánskej do Bielej jaskyne v povodí Suchého potoka v Západných Tatrách.

Oblasťná skupina č.11 - Dolný Kubín

Skupina uskutočnila v uplynulom roku prieskum jednej z viacerých jaskýň v Kralovianskej kope, kde po prekopení sintrových nátekov a hlinitých sedimentov dosiahli dĺžku 25 m. Intenzívne pracovali v ponore Brestovskej jaskyne v Západných Tatrách, kde postúpili o 15 m. Ďalším prieskumným pracoviskom skupiny bol ponor Volariská v Západných Tatrách, v ktorom po uvoľnení a odstránení riečnych nánosov postúpili do hĺbky 5 m. Na prieskumných prácach odpracovali členovia skupiny 441 hodín.

Oblasťná skupina č.12 - Ružomberok

Skupina pokračovala na prieskume a dokumentácii krasových javov v južnej časti Chočských vrchov. Preskúmali a zdokumentovali Vápencovú jaskyňu v Lomoch nad Ižipovcami, Škrapové pole na Čereňovej, jaskyňu na Smrekove a jaskyne Štefanková č.1 a 2. Základný prieskum uskutočnili v dvoch nových jaskyniach na Mníchu a v piatich jaskyniach v hornej časti Prosieckej doliny pod Sokolom. V Lieskovej jaskyni zamerali ďalších 600 m chodieb v hornom Labrynte. V hlavnom vchode Lieskovej jaskyne inštalovali oceľové dvere, ktorých vyhotovenie financovalo MSK. V spolupráci so skupinou z Liptovského Mikuláša preskúmali a zaznamenali priepasť na Kosienkách. Pod Krakovou hoľou, v ktorej prenikli do hĺbky 96,5 m. V Stratenskej hornatine dokončili

prieskum a dokumentáciu jaskyne Komíny na planine Pelc, započatý počas JT 70 pri Dobšinskej ľadovej jaskyni. Výsledky práce odovzdali do dokumentačného archívu MSK.

Oblasťná skupina č.13 - Slovenská Ľupča

Skupina pokračovala v uvoľňovaní zavaleného vchodu do Netopierej jaskyne. V závrte na Pôlči vybuodovali výdrevu a započali s jeho vyčisťovaním. Urobili základný prieskum jaskyni na Prepadliskách a v oblasti Mokrá Drikyňa uskutočnili povrchový prieskum. V uplynulom roku odpracovali členovia tejto skupiny spolu 320 hodín.

Oblasťná skupina č.14 - Zvolen

Skupina uskutočnila v uplynulom roku 18 prieskumných akcií a 3 exkurzie. Hlavnou akciou skupiny bola 10 denná zimná výprava do jaskyne Záskočie v Jánskej doline. Od posledného miesta, ktoré bolo dosiahnuté výpravou v roku 1970 objavili a preskúmali ďalších 250 m chodieb. Objavili taktiež začiatok rozvetveného horného poschodia jaskyne. Prevažnú časť jaskyne zmapovali. Zamerané časti jaskyne dosahujú dĺžku 1000 a výškový rozdiel od vchodu je 150 m. V letných mesiacoch sa venovali skupina poruchovému prieskumu v oblasti Krakovej hory a dokumentácii jaskýň v tejto oblasti. Preskúmali a zamerali Motýliu jaskyňu, vo vrchnej časti poludnice jaskyňu za Humnom s príslušnými menšími jaskyňami a jaskyňu Benšovú. Traja členovia skupiny sa zúčastnili týždennej expedície v priepasti Barazdaláš, ktorú usporiadal speleologický krúžok pri ZK ROH Kráľovopolských strojární v Brne. Zostúpili až na nové dno tejto

najhlbšej priepasti v ČSSR. Pre potreby MSK vyhotovili rozsiahlu a kvalitnú fotodokumentáciu priepasti. Vzorne spracované výsledky zo všetkých akcií odovzdala skupina dokumentačnému archívu MSK. Počas prieskumných akcií v roku 197 odpracovali členovia tejto skupiny spolu 266 dní, pričom v podzemí odpracovali 511 hodín.

Oblasťná skupina č.15 - Harmanec

Skupina zatiaľ neposlala výročnú správu o činnosti za uplynulý rok, preto výsledky jej činnosti neuvádzame.

Oblasťná skupina č.16 - Terchová

Skupina hľadala prieskumnú sondu nad vyvieraczkou vo Vrátnej doline. Sondu prehľadali vo vzdialenosti 6 m. Po zaistení výdrevu budú v prieskumných prácach pokračovať. V spolupráci s jaskyniarmi z Dubnice nad Váhom a Liptovského Mikuláša uskutočnili prieskum a zameranie Malokrivánskej priepasti. Preskúmali a zamerali jaskyňu v Ďurkových skalách v Malej Fatre.

Oblasťná skupina č. 17 - Dubnica nad Váhom

Skupina pokračovala v prieskumných prácach v jaskyni na Rubáni, kde uskutočnila 16 pracovných výprav. Rozširovaním chodby postúpili o 10 m. V sonde nad vyvieraczkou v Uhliskách taktiež postúpili o 7 m. Vyhotovali dokumentáciu Obrovského abri nad Javorinou, jaskyne v Strielanej skale a skalnej brány pod Mojtínom. Zúčastnili sa jej na dvoch akciách, organizovaných priamo MSK.

Oblasťná skupina č.18 - Trenčianske Teplice

Skupina pokračovala v prieskumných prácach na vyvieračke Kopanička v Krásnej Vsi. Toto pracovisko bolo odovzdané koncom roku ako pracovisko ZVAKu Topoľčany za účelom zachytenia vyvieračky pre vodovod. Bolo však dohodnuté, že obe zainteresované zložky môžu na prácach pokračovať súčasne. Počas prieskumných prác budú obe organizácie spolupracovať a navzájom sa informovať o priebehu prác.

Oblasťná skupina č. 19 - Dolné Orešany

Skupina uskutočňovala prieskum priepastnej jaskyne v opustenom kameňolome, v katastri obce Cajla. V 20 m hĺbke odstraňovali zával, ktorý znemožňuje ďalší postup v priepasti. V Smolenikom kráse uskutočnili základný prieskum, počas ktorého objavili v polesí Majdan umele zatarasený otvor. Po odkrytí otvoru prenikli do menších priestorov, z ktorých bude možné zostúpiť ďalej až po odstránení hlinitých sedimentov. Spoločne s jaskyniarimi z Chtelnice uskutočnili prieskum aj na lokalite Klenová. Na uvedených pracoviskách budú pokračovať v prieskumných prácach aj v budúcom roku.

Oblasťná skupina č. 20 - Bratislava

V uplynulom roku venovala skupina maximálne úsilie na prekonanie sifona v jaskyni J - 2 vo Veľkom Prepadlom. Sifón čiastočne uvoľnili a postúpili dopredu o 4 m. Po skončení prieskumu urobia opatrenia okolo vstupu, aby zaplavenie jaskyne jarnými prívalmi vôd bolo minimálne. V jaskyni

Sedmička pokračovali v čistení zvislej pukliny vyplnenej hlinou. Prieskumné práce na tejto lokalite boli zastavené pre zúženie pukliny. Pretože sa jaskyňa nachádza tesne pri ceste Borinka - Prepadlé a je stredobodom záujmu rôznych vandalov, vstupný otvor uzavreli plnými ocelovými dverami. Ďalším pracoviskom skupiny bola občasná vyvieračka nad obcou Limbach. Neobyčajne suchý rok vytvoril priaznivé podmienky pre prieskum vnútornej časti vyvieračky, pretože voda klesala oproti normálnej hladine o 13 m. Čerpaním však docielili predpokladané zníženie, preto od ďalšieho čerpania ustúpili.

Oblasťná skupina č. 21 - Uhrovec

Skupina uskutočnila v uplynulom roku orientačný prieskum v nasledovných jaskyniach: Jaskyňa vo Vlčom dole pri Omastinej, jaskyňa Dubná skala v doline Žernová, nepomenovaná jaskyňa vo vápencových bradlách SV od Uhrovského hradu, jaskyňa pod Košutovou skalou, jaskyňa Chotoma pri Skačanoch, jaskyňa Sokolie a jaskyňa v Dubnej skale pri obci Čierna Lehota, jaskyňa Brloh a jaskyňa na dolina Vrchovište. Všetky spomínané jaskyne stručne opísali a vyhotovili z nich fotodokumentáciu. Dokumentačné materiály odovzdali do archívu MSK.

Oblasťná skupina č. 22 - Čachtice

Skupina vykonala v uplynulom roku prieskumné práce v krasových jamách na Belákových lúkach a v Agaččinách, kde opravili poškodenú výdrevu, ktorú pôvodne urobili profesionálni pracovníci n.p. Turista. Tieto práce priamo

súviseli s plnením rezortnej úlohy MSK za účelom vyhotovenia podkladu pre investičný zámer na sprístupnenie Čachtickej jaskyne. Členovia skupiny aktívne vypomáhali pri započatej podrobnej dokumentácii Čachtickej jaskyne a jej blízkeho okolia.

Oblasťná skupina č. 23 - Blatnica

Skupina uskutočnila v uplynulom roku orientačný prieskum v nasledovných jaskyniach: jaskyňa v Havranovej, jaskyňa Lôm a a jaskyňa Rémová. Taktiež uskutočnili rekognoskačný prieskum v celej Gaderskej doline vo Velkej Fatre za účelom upresnenia polohy jaskýň, o ktorých je stručná zmienka v staršej literatúre, ale chýba ich presné polohopisné určenie. Hlásenia z jednotlivých akcií, doložené fotodokumentáciou odovzdali dokumentačnému archívu MSK.

Na záver stručného vymenovania činností jednotlivých oblastných skupín poznamenávame, že čiastkové správy o činnosti boli uverejnené v Spravodaji v uplynulom roku. Celoročné hodnotenie činnosti jednotlivých oblastných skupín SSS sú doložené v dokumentačnom archíve MSK.

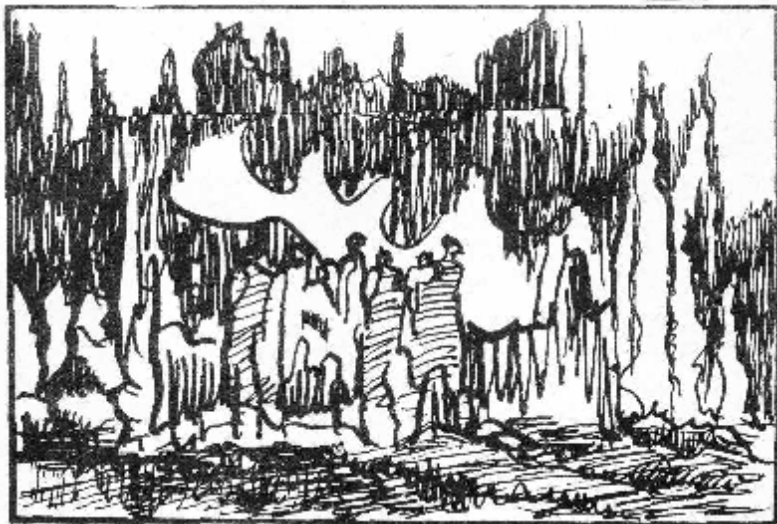
Rozsah a kvalita vykonaných prieskumných prác ako aj hodnota dokumentačných materiálov je u jednotlivých skupín podmienená stupňom odbornosti členov.

Zásluhou stále živšej iniciatívy väčšiny členov môžeme s uspokojením konštatovať, že Spoločnosť plánované úlohy na rok 1971 splnila. Napriek tomu, že v niektorých bodoch bol plán aj prekročený, vyskytli sa aj nedostatky v našej práci. Väčšiu pozornosť musíme venovať predovšetkým

prednáškovej činnosti, ako aj dôslednejšiemu plneniu si svojich povinností zo strany niektorých odborných ručiteľov oblastných skupín.

Záujem o členstvo v našej Spoločnosti je stále veľký. V marci 1971 bola vytvorená nová oblastná skupina č. 23 so sídlom v Blatnici a ďalej oblastná skupina č.24 so sídlom v Slovinkách. Členská základňa SSS vzrástla k 31. decembru 1971 na 383 členov. Kladne môžeme hodnotiť aj príspevkovú morálku členov, ktorí za uplynulý rok zaplatili 5.580.- Kčs za členské príspevky.

Týmto je stručne vymenovaná činnosť SSS za uplynulý rok 1971. Správu o hospodárení neuvádzame, pretože SSS bola dotovaná z rozpočtu MSK, ktoré na základe schváleného plánu práce poskytovalo na predom dohodnuté akcie úhradu priamych finančných nákladov, ako aj materiálo-technické zabezpečenie dobrovoľných jaskyniarov.

SPRÁVY RUČITEĽOV SKUPÍN

RNDr. Jozef Jakál:

Správa z návštevy oblastnej skupiny č. 19
v Dolných Orešanoch

Spolu s Alfonzom Chovanom a vedúcim skupiny sme prešli niektoré pracoviská, ktoré patria do rajónu, oblastnej skupiny v Dolných Orešanoch. Toto krasové územie je rozptýlené do viacerých vápencových ostrovkov vo východnej časti Malých Karpát. V známej doline, ktorou prechádza turistická cesta je pracovisko Cajla. Nachádza sa v menšom komplexe jurských vápencov, vovrásnených do nekrasových hornín. Ide o šedé borínske vápence s polohami dolomitov, slieňov a brekcií. Jaskyňa, ktorej vchod je v záreze cesty naproti kameňolomu, sa nachádza práve v zóne pomerne nečistých slienitých vápencov, výrazne vrstevnatých. Povalové partie sú silne tektonicky porušené s aktívnym odpadávaním balvanov. Je to pravdepodobne dôsledok činnosti v kameňolome. Jaskyňu nemožno označiť za perspektívnu pre ďalšie objavy, vzhľadom k spomenutej nečistote vápencov. Taktiež z bezpečnostných dôvodov nedoporučujeme pokračovať na tejto lokalite.

Významnejšia je lokalita pod názvom jaskyňa Cajla. Nachádza sa v opustenom kameňolome v jurských vápencoch, ktoré majú pomerne čistejšie polohy. Jaskyňa má charakter vertikálnej priepasti s hĺbkou - 25 m

a sklonom k SZ. Sleduje výraznú tektonickú líniu. V spodných partiách nastupujú chodby, sledujúce priečne tektonické línie. Tieto chodby sú však upchaté hlinitými sedimentmi. V prípade ďalšieho prieskumu, ktorý môže byť nádejný, doporučujeme sledovať horizontálne chodby. Do hĺbky jaskynné priestory nebudú pokračovať, pretože dno jaskyne sa približuje k úrovni potoka. Taktiež v profile kameňolomu možno vidieť, že v posledných partiách vystupujú slienitejšie polohy, ktoré zabraňujú krasovateniu. Dosiaľ známe priestory sú pomerne bohato zasintrené.

RNDr. Pavol Mitter

Správa z návštevy oblastnej skupiny č.22
v Čachticiach a č.23 v Blatnici

S oblastnou skupinou č.22 v Čachticiach bola nadviazaná spolupráca počas speleologického výskumu v Čachtickej jaskyni roku 1971 a niektoré otázky riešené v korešpondencii.

Skupina pracuje v oblasti Čachtického krasu, hlavne na pracoviskách Agáčiny, Čachtická jaskyňa a závrty v oblasti severne od Drapláka. Členovia skupiny pomáhali pri speleologickom výskume, dokumentácii a zameriavaní Čachtickej jaskyne a pri výskume malej jaskyne Čertova pec. V jeseni začali sondovacie práce v jednom z troch veľkých závrtoch pri drapláku. Na zimné obdobie je dohodnuté uskutočniť orientačný prieskum na severnom úpätí Nedzí za účelom zistenia starých ponorov a neznámych jaskynných otvorov v záujmovej oblasti.

Nová oblastná skupina č.23 v Blatnici vznikla na základe iniciatívy J. Feriančíka, ktorý má v jaskyniarskom prieskume určité skúsenosti. Skupina dostala základnú výstroj a zamerala sa na orientačný prieskum v Gaderskej, Blatnickej a ďalších dolín v západnej časti Velkej Fatry. So skupinou sme vykonali obhliadku terénu a prezreli niektoré lokality. V minulom roku sa skupina zamerala na spresnenie polohy v literatúre už spomínaných jaskýň. Územie, v ktorom skupina pracuje, je nádejné z hľadiska výskytu podzemných krasových foriem. Priaznivá je najmä geomorfologická situácia karbonátového súvrstvia. Nepriaznivá je však skutočnosť, že väčšiu časť masívu tvoria dolomity. Verím, že budem vedieť poskytnúť skupine v budúcnosti väčšiu pomoc ale taktiež, že skupina vykáže viac konkrétne, najmä dokumentačnej činnosti.

Ing. Mikuláš Erdős :

Pomoc oblastnej skupiny č.1 Košice-Jasov pri
lokalizácii archeologických nálezov

V 3/71 čísle Spravodaja SSS sme uvideli výzvu pod názvom „Lokalizujte archeologické a paleontologické nálezy z jaskýň !“ k identifikácii niekoľkých, bližšie neurčených nálezov z jaskýň, ktoré sa toho času nachádzajú v Múzeu slovenského krasu. Požiadali sme o pomoc všetkých jaskyniarov, aby pomohli určiť bližšiu lokalitu a dátum nálezu uvedených predmetov. Členovia košicko-jasovskej skupiny po prečítaní výzvy

sa obrátili na mňa s domnienkou, že ide o nález z okolia Jasova, ktoré je ich pracovným rajónom. Na schôdzach skupiny prebrali sa prieskumné práce z minulých rokov a prejednali otázku nálezu s niektorými, dnes už staršími jaskyniarmi. Výsledkom tohto snaženia bola konečne identifikácii uvedených predmetov. Potvrdilo sa, že predmety skutočne pochádzajú z okolia Jasova a boli nájdené v minulých rokoch práve jasovskými jaskyniarmi. Uvedené črepy z bukuvohorskej kultúry spolu s barokovým krížikom našiel Štefan Furín a Ján Mitický Z Jasova ešte roku 1954 v predsieni východu z Jasovskej jaskyne, v priestoroch, kde roku 1924 uskutočnil Kormos archeologické vykopávky. Z toho istého miesta vyzdvihli aj ďalšie predmety - zlomok železného noža, včasno novovekú železnú ostroh a viacnásobne zvinuté krúžky z bronzového drôtu. Vo Veľkej Kormosovej sonde nešiel Štefan Furín kostené, rytinou zdobené šidlo, pochádzajúce pravdepodobne z neolitu. Železný bodec so zvislým hákom našiel roku 1962 člen skupiny Eugen Hirko v jaskyni Tomášová diera, ležiacej užne od Jasova v údolí Bodvy. Všetky uvedené predmety boli odovzdané spoločne roku 1966 do Východoslovenského múzea v Košiciach. Odtiaľ sa dostali pravdepodobne pri reorganizácii MSK, kde sa nachádzajú dodnes. Zásľuhou košicko-jasovskej skupiny boli predmety identifikované. Veríme, že po odbornom spracovaní a potrebnej konzervácii obohatia a doplnia expozície Múzea slovenského krasu.

KULTÚRNO - HISTORICKÉ SPRÁVY

Dr. Juraj Bárta CSc :

Ludovít Tarnócy :

Zbierajme trojrozmerné hmotné pamiatky
z jaskýň

Jedným zo základných pravidiel muzeálnej práce je snaha získavať pre muzeálne expozície predovšetkým trojrozmerný materiál, lebo tento je hlavným, charakteristickým znakom každého múzea. Týmito predmetmi sa expozícia múzea v podstate líši od iných výstav, kde obyčajne prevládajú dvojrozmerné plošné exponáty na zvislých paneloch a ktoré z hľadiska návštevníka nie sú také príťažlivé ako muzeálne expozície, kde prichádza do styku s originálmi predmetmi. Múzeum slovenského krasu v Liptovskom Mikuláši svojím postavením a zbierkovým fondom tvorí špecializované múzeum, ktoré presahuje aj hranice Československa. Pri vystavovaní niektorých exponátov narážame na isté problémy. Riaditeľstvo múzea chcelo by vyhovieť zásadám modernosti expozície, pokiaľ sa to dá zosúladiť s terajšími priestormi, ktoré má k dispozícii. Terajšia zmodernizovaná expozícia rieši svoje výchovné poslanie súhrou exponátov dvojrozmerných /panely s fotografiami, plánmi a textom/ s trojrozmernými vo vitrínach /exponáty geologicko-mineralogické, paleontologické, botanické,

ako aj pamiatky materiálnej kultúry človeka/.

Vzájomná proporcionalita panelov a trojrozmerných exponátov však nie je zatiaľ predsa len taká, akú náročnosť modernej expozície požaduje. Ovplyvnila to aj počiatočná nekomplexná koncepcia poslania tohto múzea, takže zbierkový fond niektorých oddelení expozície je chudobnejší, inde bohatší. Najmarkantnejší nesúlad medzi panelovou a časťou expozície a materiálovými exponátmi badať najmä v záverečnej fáze „Človek a jaskyne“, kde doterajší nálezový fond MSK nemá k dispozícii v primeranej miere hmotné pamiatky z novovekého osídlenia jaskýň, a to aj za najnovšie obdobie využitia jaskýň v druhej svetovej vojne. Hneď po oslobodení pre oficiálne nejestvovanie MSK sme nesledovali túto problematiku v konkrétnej spolupráci širšieho okruhu slovenských odbojárov. Napriek tomu bolo možné ešte zhodnotiť význam bohatstva slovenských jaskýň a ich využitia v druhej svetovej vojne /pozri Bárta, Juraj : Slovenské jaskyne v Slovenskom národnom povstaní v druhej svetovej vojne, Krásy Slovenska, roč. XLVL, 1969, č.8, s.282 - 287./ . K prehĺbeniu znalostí a hodnotenia ani dnes nie je ešte neskoro. Preto urýchlene zachraňujme, zbierajme všetko, čo je v jaskyniach na povrchu dna ! Ide o staré kusy železného kovania debien, zvyšky primitívnych šporákov, zhrdzavené náradie, nábojnice, prípadne i zabudnuté zbrane, zvyšky vojenských rovnošiat, gombíky, zvyšky po úkryte ranených, zbehov, evakuantov pred frontom a pod.

Z predvojnového pobytu človeka v jaskyniach z neďalekej minulosti možno očakávať v nich nálezy z pobytu pytliakov, zbojníkov, ako sú zvyšky sudov potravín, valašky, nože, kahance, ale aj náradie hľadačov pokladov, prípadne peňazokazcov či alchymistov.

Nemožno vylúčiť ani pamiatky po pustovníkoch, či iných osôb, ktorí v prípade, že prišli do rozporu so zákonom, využívali jaskyne aspoň na prechodný pobyt. Treba sledovať aj jaskynné štrbiny, kde sa už našli papierové záznamy o prítomnosti návštevníkov jaskýň. Dôležité je aj objavovanie nápisov, najmä starších, ktoré sú rovnako významným príspevkom kultúrnej histórie.

Všetko, čo sa dnes zdá neodborníkovi ako bezcenné hrdzavé haraburdie, môže byť v rukách múzejníka po konzervácii vhodným trojrozmerným exponátom, ktorý dokresluje a vytvára najoptimálnejšiu predstavu o živote v jaskyne v nedávnej minulosti. Keďže aj Slovensko sa bude podieľať na exkurziách účastníkov VI. Svetového speleologického kongresu a prevaha účastníkov týchto exkurzií navštíví aj Múzeum slovenského krasu, je snahou jeho vedenia prezentovať sa patričnou úrovňou svojich expozícií. Prosíme preto všetkých Slovenskej speleologickej spoločnosti, aby pri akejkoľvek svojej činnosti v teréne si všímali aj otázky získania a urýchleného hlásenia nálezov trojrozmerných exponátov z povrchového prieskumu jaskýň v zmysle základných členských povinností.

Riaditeľstvo Múzea slovenského krasu im za túto ochotu a pomoc vopred srdečne ďakuje.

Výzva jaskyniarom - fotoamatérom !

V početných radách jaskyniarov našej Spoločnosti je mnoho takých, ktorí na všetky spoločné či samostatné akcie, zrazy a prieskumné akcie berú sebou nerozlučný fotoaparát, aby zvečnili niektoré momenty ich práce. Na týchto sa obraciame s výzvou, aby aj naďalej nemenej usilovne fotografovali všetky jaskyniarske akcie a keď sa im podarí vyrobiť vydarené zväčšeniny, aby ich posielali na adresu Spoločnosti. Chceme založiť v spolupráci s dokumentačným strediskom Múzea slovenského krasu v Liptovskom Mikuláši fotodokumentáciu, v ktorej by sa dostatočne odzrkadlilo úsilie, výsledky, romantika, spomienky a neopakovateľné chvíle našej spoločnej jaskyniarskej práce. Z Vašich fotografií čas do času pripravíme výstavku, event. Putovné panely, ktorými by sme chceli zoznámiť široké vrstvy obyvateľstva s poslaním a oprávnenosťou činnosti v rámci SSS. Fotografie posielajte adresu SSS - dokumentácia do Liptovského Mikuláša. Nezabudnite na druhu stranu poznačiť autora snímku, popis lokality a stručný popis záberu. Výdavky na materiál fotografií Vám preplatíme z príslušnej časti spoločného fondu.

Redakcia

ORGANIZAČNÉ SPRÁVY

Nová oblastná skupina SSS !

Členská základňa SSS stále rastie a je trvalý príliv záujemcov o dobrovoľnú jaskyniarsku činnosť. Začiatkom roka sa vytvorila nová oblastná skupina č.24, ktorá bude pracovať v oblasti Sloviniek a Poráča. Skupina má 14 členov a pracovala nepravidelne už aj v minulosti a to hlavne na sífóne Poráčskych Mlynkách a na Slovinskej Skale. Vedúcim novej oblastnej skupiny sa stal :

Ing. Otto Stettner
ŽB - Slovinky GMO
okr. Spišská Nová Ves

Ručiteľom skupiny je Ing. J. Tulis zo Spišskej Novej Vsi. Želáme novej skupine veľa pracovných úspechov vo veľkej rodine jaskyniarov.

Zmena oblastnej skupiny !

Na základe doporučenia predsedníctva SSS boli prevedené organizačné opatrenia v príliš početnej oblastnej skupine č.1, ktorá združuje jaskyniarov aj potápačov z Košíc a Jasova. Jaskyniari ostali aj naďalej v oblastnej skupine č.1. Novým vedúcim sa stal :

Gabriel Székely
Košice
Mlynárska 23

Pracovným rajónom skupiny ostáva aj naďalej Jasov a okolie.

PERSONÁLIE

Za Aloisom Králom

V Tišnove na Morave, v meste, ktoré si ho zvolilo za čestného občana a kde prežíval celé desaťročia svojho života, zomrel v nedeľu 28.febr. 1972 Alois Král, ktorý koncom júla by sa bol dožil 95 rokov. Alois Král sa narodil 30.júla 1877 v Cenetárove na Morave. Študoval na učiteľskom ústave v Brne a po štúdiách učil na viacerých školách svojho rodného kraja. Popri svojom povolání našiel si vždy dostatok času k tomu, aby sa venoval svojej láske, prírode, aby sa mohol z nej tešiť, učiť a jej výchovné pôsobenie prenášať na tých, ktorí mu boli zverení. Krasové bohatstvo rodného kraja priviedlo ho ku jaskyniarstvu. Už začiatkom tohto storočia mal možnosť pripojiť sa k výskumníckej a objaviteľskej práci profesora Absolóna, s ktorým dvakrát zostúpil do priepasti Macocha. Spolupráca s Absolónom bola pre neho veľkou školou. Poučený Janoškovým Sprievodcom po Tatrách prišiel roku 1913 do Demänovskej doliny a po prieskume v niektorých známych jaskyniach venoval svoju pozornosť Vyvieračke. Mohutný prúd vody mu rozprával a dával tušiť veľké podzemné priestory. Neobvykle suchý rok 1921 umožnil mu potom vstup do týchto priestorov a objaviť jaskyňu Slobody, perlu medzi jaskyňami. Správa sa rozletela do sveta a Král sa horlivo pustil do diela sprístupnenia, propagácie a ochrany jaskyne,

aby mohla zaujať dôstojne miesto medzi ostatnými podzemnými skvostami sveta. Všeličo prebehlo odvtedy. Po 11 rokoch pôsobenia v Mikuláši Král odišiel, ale s Demänovskou dolinou ostal spätý, pozorne sledoval až do posledných rokov rozvoj a slávu jaskyne Slobody a život i rozvoj nášho jaskyniarstva. Na Demänovskú dolinu sa uchovával spomienky v podobe vzácných kvetov a rastlín, ktoré si z nej odniesol do svojho vzorne opatrovaného arboréta v Tišnove. Múzeum slovenského krasu udržiavalo s ním živé styky písomné aj osobné. Pri jeho 90-tke bolo ho osobne pozdraviť riaditeľ MSK. Pri 50. výročí jaskyne Slobody sme ho znova s výrazom uznania objaviteľ Domice - Ján Majko. Veríme, že mu to na sklonku jeho dní dobre padlo. Rozlúčka s Aloisom Králom bola dňa 7. marca 1972 v brnenskom krematóriu. Veniec, ktorý sme dali na jeho truhlu mal nápis : Slovenskí jaskyniari - objaviteľovi jaskyne Slobody !

Ludovít Tarnócy

AKTUALITY

Velkolepé objevy v Moravském krase

V zimných mesiacoch t.r. pokračovali pracovníci Geografického útvaru ČSAV v Brne v rozsiahlych prieskumných prácach v Moravskom krase, pri ktorom objavili nové podzemné priestory. Práce boli zahájené v tzv. Amatérskej jaskyni, kde ako vieme v auguste 1970 tragicky zahynuli dvaja jaskyniari. Velké jazero, ktoré patrí do toku Bielej vody, vyčerpali a objavili tak rozsiahly systém s niekoľkými úrovňami. Mohutný koridor, široký až 20 m je najrozsiahlejšou chodbou v Moravskom krase. Táto hlavná chodba klesá k jazeru a pokračuje k sútoku dvoch podzemných riek. Predpokladá sa, že je to sútok Sloupského potoka a Bielej vody, ktoré sú hlavným zdrojom pre Punkvu na dne Masochy. Podarilo sa tak preniknúť do rozsiahleho systému, ktorý raz môže spojiť priepať Masocha a jaskyne sloupsko-šošúvske s Rasovnou u Holštajna. Predpokladá sa, že tento systém by sa mohol zaradiť medzi najväčšie jaskynné sústavy v Európe. Známe priestory už dnes dosahujú dĺžku 6 - 7 km bez napojenia na okolité, turisticky sprístupnené jaskyne. Novoobjavené a zamerané časti majú dĺžku 1.100 m a sú zdobené mimoriadne bohatou kvapľovou výzdobou. Pre zdvihnutie hladiny vody v niektorých častiach boli práce zastavené, ale v prieskumných prácach sa bude pokračovať a tým, že v najbližších rokoch majú byť tieto priestory sprístupnené pre verejnosť.

Krasová oblasť u Archangelska

Sovietski speleológovia intenzívne skúmajú jaskyne v málo známych podmienkach arktického pásma. Krasová oblasť blízko Archangelska bola vyhlásená za štátnu rezerváciu, rozprestierajúcu sa na rozlohe 100 000 ha na strednom toku rieky Sotky a Pinegy. Už predbežný prieskum ukazuje, že je tu niekoľko jaskynných systémov so špeciálnymi útvarmi. Vegetácia na povrchu, ktorá tiež ovplyvňuje krasovatenie, je rôzna - arktická, stepná aj alpská, vyskytuje sa množstvo reliktných travín a kriakov.

Táto prírodná rezervácia je už desiatou v blízkosti polárneho kruhu. Štátna ochrana chráni v tejto oblasti aj ostrov Vajgač a Kolugjev, s kolóniami polárnych lišiek, ďalej solovecké súostrovie v povodí rieky Marefu, známe najmiernejším klimatom a najsevernejšou lesnou oázou európskej časti ZSSR.

Peňazokazecká dielňa v jaskyni

Mladí jaskyniari z Budapešti objavili v budínskych horách blízko frekventovanej cesty pomerne malú jaskynku s bohatými archeologickými nálezmi. Odborníci zistili tu tri rôzne obdobia v kultúrnej vrstve jaskyne. V najspodnejšej vrstve sa našli paleolitické kamenné nástroje, ktoré svedčia o tom, že jaskyňa bola obývaná už v kamennej dobe. V druhej vrstve sa našli črepy a kamenný mlyn z doby bronzovej. Najzaujímavejšia je však posledná vrstva zo stredoveku. Z 13. stor. pochádza malá kovadlina, podložka na hľadanie kovu a malé strieborné doštičky. Objavila sa tak ďalšia falošná mincovňa, kde sa razili mince z doby kráľa Andráša II. V jaskyni sa našli aj

hotové a polohotové ražby, negatívy mincí a surovina.

V Punkevnej jaskyni opäť po člnoch

Po viac ako ročnej prestávke bola v marci t.r. obnovená známa podzemná plavba v Punkevnej jaskyni pod Macochou v Moravskom krase. Zastareté a nevyhovujúce elektroinštalačné zariadenie, ako aj časté poruchy si vynútili rozsiahle rekonštrukčné práce. Nebezpečie náhleho zdvihnutia hladiny vody počas prevádzky bolo odstránené vybudovaním a prerazením rozsiahleho systému regulačných tunelov. Zmodernizovali sa aj samotné lodky. Deväť lodí, každá po 18 sedadiel povezie po viac ako kilometrovom úseku návštevníkov. Plavba povedie obdobne z dna Macochy po troch jazerách do Pohádkového domu, kde je prehliadka tejto najkrajšej časti Moravského krasu. Odtiaľ pokračujú návštevníci v plavbe až na povrch.

Nová jaskyňa na Sicílii

Archeológovia objavili náhodou jaskynné chodby v blízkosti mesta San Marco d Alenzion na Sicílii. Chodby boli umele rozšírené v 5. stor. pred n.l. a sú vyzdobené starogréckymi ornamentami.

Dvojnásobný denný rytmus ?

Mladý francúzsky vedec Michel Siffre, ktorý sa preslávil tým, že roku 1962 blízko Nizzy ako prvý skúšal dlhodobý pobyt človeka v jaskyni - chystá sa na nový pokus podobného charakteru. V novembri t.r. zaháji 6-mesačný pobyt v jaskyni Del Rio v štáte Kentucky v pohraničnej oblasti Mexika a USA. Cieľom špeciálneho pokusu je zistiť, či sa

dá zmeniť vžitý rytmus deň - noc zo 24 na 48 hodín a ako ľudský organizmus na túto zmenu reaguje. Pokus francúzskeho jaskyniara nie je náhodný a naväzuje na celý rad otázok novodobých sociologických výskumov. Využitie nových skúseností má svoj význam nielen pre kozmické lety, ale aj na nové usporiadanie biologického rytmu človeka v moderných podmienkach zrýchleného tempa života. V niektorých vyspelých štátoch v poslednej dobe intenzívne skúmajú rôzne pomery pracovného času a odpočinku, v niektorých pracovných odvetviach nahustením pracovnej doby pri zachovaní alebo aj skrátením zvýšiť produktivitu práce. Cieľom Siffreových pokusov bude zistiť, či je schopný pre zdravie po dobu max. 36 hodín a potom sa venovať 12-hodinovému odpočinku. Niektoré dosiahnuté výsledky a pokusy iného pracovného času z Francúzska, NSR a USA sú veľmi zaujímavé.

Prírastky speleologickej knižnice MSK

november 1971 - február 1972

ČSSR

Krásy Slovenska, č.11,12/1971 a č.1,2,3/1972

Jubilejná pamättnica Krás Slovenska

Sborník Československé spoločnosti zemepisné,
č.3,4/1971

Geografický časopis, č.4/1971 a č.1/1972

Geografické práce, č.1-2/1971

Mineralia slovac, č.11/1971

Geologické práce - Správy, 55, 56

Geologický zborník - Geologica Carpathica,
č.2/1971

Vestník ÚÚG, č.6/1971 a č.1/1972

Časopis pro mineralogii a geologii, č.4/1971

Sborník geologických ved - rada P - Paleon-
tologie, sv.14/1971

Památky archeologické, č.2/1971

Československá vlastiveda, sv.3

Archeologické rozhledy, č.6/1971 a č.1/1972

Ochrana prírody, č.7,8,9/1971

Spravodaj SSS, č.4/1971

Moravský kras

Československý kras, č.20

Lukáš, R. : Všeobecná mineralogia I. Kryšta-
lografia

Petrlík, Fr. : Jurský šúr

Borza, K. : Die Mikrofazies und Mikrofosilien
des Oberjuras und der Unterkreide der
Klippenzone der WestkarpatenKrist, E. : Petrografia vyvrelých,
sedimentárnych a metamorfovaných
hornín

- Zachar, D. : Erózia pôdy
Andrusov, D. : Grundriss der Tektornik der
Nordlichen Karpaten
Roda, Š. - Rajman, L. - Klincko, J. :
Možnosti speleoklimatickej terapie
v Gombaseckej jaskyni
Musli, R. - Uhrová, J. : Seznam odborných
pracovníku geologických ved
v muzeích v ČSSR
Bernasconi, R. : Prvý príspevok k štúdiu
mondmilchu - preklad
Bernasconi, R. : Tretí príspevok k štúdiu
mondmilchu - preklad
Racovitza, G. : Nové príspevky k štúdiu
topoklímy jaskyne Chetarul de la
Scarisoara - preklad
Boegli, A. : Korózia zapríčinená vodou -
preklad

BELGICKO

- Delecour, F. a kol : An Electrolytic Field
for the Titration of CO₂ in Air
Coen, M. : Stratigraphie du Frasnien de la
Grotte de Remouchamps /Belgique/

BULHARSKO

Priroda, č.5,6/1971

FRANCÚZSKO

- Spéléologie, č.69,70,71,72
Corse spéléologique /mapa Korziky/
Spélunca, č.3/1971

GRÉCKO

Bulletin trimestriel de la Société
Spéléologique de Grèce, č.1-2/1971

JUHOSLÁVIA

Fauna na Makedonija, I/1971
Loški razgledy, XVIII/1971
Letopis SAZU, č.21/1970

MAĎARSKO

Bertalan, K. - Schonviszky, L. :
Bibliographia speleologica hungarica 1941-45
Karszt és Barlang, č.1,2/1969
Karszt és Barlangkutatás, roč.VI/1971
Foldrajzi közlemények, č.2,3/1971
Arrabona, č.13/1971

NDR

Archiv für Naturschutz und
Landschaftsforschung, č.1-2/1971
Abhandlungen und Berichte des
Naturkundemuseums, č.43/1970
Reuter, F. - Kockert, W. : Zu einigen Fragen
der Karstprobleme
Kockert, W. : Zum Problem der NaCl -
Salzlosungen im Sudharz-Kalirevier
Rubelander Tropfsteinhöhlen
Fundgrube, č.3-4/1970
Mitteilungsbett „Der Höhlenforscher“, č.3

NSR

Mitteilungen des Verbandes Deutscher Höhlen
- und Karstforscher, č.3/1971
Natur und Museum, č.11,12/1971 a č.1,2/1972

Natur und Heimat, č.4/1971
 Zeitschrift für Geomorphologie, Band 14,
 č.3,4/1970
 Abhandlungen und Berichte, č.1/1971
 Abhandlungen der Naturhistorischen
 Gesellschaft, 1953, 1956

POLSKO

Przegląd geograficzny, č.1-2/1971
 Rocznik Polskiego towarzystwa geologicznego,
 č.1,2/1971
 Kwartalnik geologiczny, č.3,4/1971
 Kotarba : The Course and Intensity of
 present-day superficial chemical
 Denudation in the Western Tatra Mt

PORTUGALSKO

Boletim do Museo e Laboratório Mineralógico
 a Geológico de Faculdade de
 Ciências, Vol.12, č.1/1971

RAKÚSKO

Abel, G. : Osservazione circa i cosiddetti
 „profil a cassetta“ nelle gallerie
 dello grotto
 Amtsblatt, č.19
 Salzburger Nachrichten
 Die Hohle, č.3,4/1971
 Naturschutz in Österreich, 1970
 Bilogische Station Burgenland-
 Neusiedlersee Burgenlandische
 Heimatblätter, 1-4/1970
 Wissenschaftliche Arbeiten aus dem
 Burgenland, č.45/1970
 Steirische Beiträge zur Hydrogeologie, Band
 23/1971
 UIS-Bulletin, č.2/1971

RUMUNSKO

Mihaila,, N. : Stratigrafia depozitelor
 pliocene si cuaternare dintre valea
 oltului si valea vilsanuli
 Studii di chimie - Prepararea minerurilor
 Dari de seama ale sedintelor, č.1-5/1971
 Revue Roumaine de Géologie, Géophysique eu
 Géographie, č.2/1971
 Ocrotirea naturri, č.1,2/1971
 Interpretarea anemoliilor gravimetrice
 Geologia cimpici dunarene
 Studii de hidrogeologie

ŠVÉDSKO

Grottan, č.2/1970
 Svensk grottforskning, 1971

TALIANSKO

Rassegna Speleologica Italiana, č.1-4/1971

USA

Natural History, č.8,9,10,/1971
 NSS News, č.9-12/1971, č.1/1972
 Caves and Karst, č.1-4/1971

ZSSR

Voprosy izučenija karsta ruskoj ravniny, 1966
 Gvozdeckij, N. : Po zarubežnoj Evrope
 Primenenje EVM v geologii i v gornom
 dole, výpusk 1/1971
 Jakuč, L. : V podzemnoj carstve
 Zapiski Leningradskovo ordenov Lenina,
 Tom LIX,LX/1971

KANADA

Cahiers de Géographie de Québec, č.36/1971

KUBA

Série Espeleológica y Carsológica de Cuba,
č.8-14,18,22,25,26,29/1970

JAPONSKO

Bulletin of the National Science Museum,
vol.14, č.2,3/1971

VENEZUELA

Boletim de la Cociedad Venezolana de
Espeleologia, č.1/1970
El Guacharo, č.3-4/1969

Nové číslo Československého krasu, roč.20,
1968, ktoré stojí 25.- Kčs sa dá objednať :
Nakladateľstvo ČSAV
Praha 1, Vodičkova 40

Nedávno vyšiel aj Krasový sborník pražskej
Krasovej sekcie, roč.IV/1971 a stojí 10.-
Objednávky :

TIS Svaz pro ochranu přírody a krajiny
Krasová sekce
Praha 1, Malá Strana, Nerudova 31

Moravské múzeum má na sklade niekoľko
starších ročníkov publikácie Kras
v Československu. Ide o tieto ročníky :
č.12/1959, č.1,2/1960 a č.1/1964, všetky po
3.- Kčs. Objednávky :

Moravské museum v Brne
edičný sklad
Brno, Nám. 25. února č.8

NÁVŠTEVNOST SLOVENSKÝCH JASKÝŇ 1971

JASKYŇA	NAVŠTEVA CELKOM	Z TOHO CUDZINCI
BELANSKÁ JASKYŇA	67 560	22 626
JASKYŇA BYSTRÁ	11 712	1 335
DEMÁNOVSKÁ ĽADOVÁ JASKYŇA	52 485	4 416
DEMÁNOVSKÁ JASKYŇA SLOBODY	212 949	21 420
DOBŠINSKÁ ĽADOVÁ JASKYŇA	91 397	8 545
JASKYŇA DOMICA	71 791	13 155
JASKYŇA DRINY	26 989	847
GOMBASECKÁ JASKYŇA	21 703	3 904
HARMANECKÁ JASKYŇA	22 783	3 002
JASOVSKÁ JASKYŇA	8 423	354
VAŽECKÁ JASKYŇA	11 479	1 541
MSK	14 137	1 408

Obsah

O formách práce odborných ručiteľov v SSS.....	3
Hodnotenie činnosti Slovenskej speleologickej spoločnosti 1971.....	6
Správa z návštevy oblastnej skupiny č.19 v Dolných Orešanoch.....	20
Správa z návštevy oblastnej skupiny č.22 v Čachticiach a č.23 v Blatnici.....	21
Pomoc oblastnej skupiny č.1 Košice -Jasov pri lokalizácii archeologických nálezov.....	22
Zbierajme trojrozmerné hmotné pa- miatky z jaskýň.....	24
Výzva jaskyniarom - fotoamatérom.....	27
Nová oblastná skupina SSS.....	28
Zmena vedúceho oblastnej skupiny.....	28
Za Aloisom Kráľom.....	29
Aktuality.....	31
Prírastky speleologickej knižnice MSK za november 71 - február 72.....	35
Návštevnosť slovenských jaskýň za rok 1971.....	41
Obsah.....	42

SPRAVODAJ
Slovenskej speleologickej spoločnosti
Liptovský Mikuláš

Č. 1 / 1972

Vydalo Múzeum slovenského krasu, Liptovský
Mikuláš v rámci vnútroústavných informácií
pre spolupracovníkov v náklade 500 kusov

Tlač: Tlačiarne Liptovský Mikuláš

Do elektronickej podoby spracovala štud. Lenka Čižmárová